

Fraude-onderzoek toont gevoeligheid van het I&R-systeem

De gegevensverzameling rond I&R van melkvee is complex. Maar de RVO is klip en klaar: veehouders zijn zelf verantwoordelijk voor een kloppende dieradministratie. Inmiddels heeft CRV van de RVO de ruimte gekregen om veehouders de helpende hand toe te steken om fouten te herstellen in het onderzoek naar I&R-fraude. Bedrijven die ten onrechte zijn geblokkeerd, zullen nu waarschijnlijk snel lucht krijgen.

TEKST JAAP VAN DER KNAAP, WICHERT KOOPMAN EN FLORUS PELLIKAAN

Het aantal melkveebedrijven dat geblokkeerd is vanwege misregistratie in het I&R-systeem, neemt iedere dag af. Op sociale media melden veehouders opgelucht dat hun bedrijf weer is vrijgegeven na het op orde brengen van hun dier-administratie. Veel veehouders ervoeren de blokkade niet alleen als een economische, maar ook als een emotionele last en voelden sociale druk, omdat de overheid hen in het verdachtenbankje met fraudeurs had gezet. Maar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) hanteerde afgelopen weken een harde, strakke lijn: veehouders zijn zelf verantwoordelijk voor een sluitende dierregistratie. Bedrijven waarop dat niet met honderd procent zekerheid kon worden vastgesteld, werden geblokkeerd. Alleen het overhandigen van sluitend, administratief bewijs kon zorgen voor het vrijgeven van het bedrijf. Het leverde urenlange telefonische wachttijden op bij de klantenservice van de RVO en ook bij CRV stond de telefoon roodgloeiend. CRV is een van de bedrijven waar via de administratie van onder meer mpr of inseminatiegegevens bewijsvoering voor een deblokkade voorhanden is. Maar de veeverbeteringsorganisatie mocht van de RVO in eerste instantie veehouders niet helpen de administratie op orde te brengen. 'Heel frustrerend', noemde CRV-voorzitter Peter Broeckx de ontstane situatie. 'Maar we blijven in overleg met de RVO en we blijven onze diensten aanbieden.' De overleggen brachten soelaas. Na de nodige gesprekken kwam er uiteindelijk groen licht voor CRV. De klan-

tenservice van CRV mag veehouders helpen fouten te herstellen en administratie aanreiken die veehouders kunnen indienen bij de RVO als bewijsmateriaal om gemaakte fouten te herstellen.

Na deze bekendmaking werd de bezetting bij de CRV-klantenservice opgeschaald. Veehouders die bellen met verzoeken om wijzigingen door te voeren in de CRV-systemen, krijgen na afloop een overzicht, dat als bewijsmateriaal kan dienen voor het deblokken van hun bedrijf bij de RVO.

Commissie voor verdachte dierbewegingen

CRV mag fouten in CRV-systemen corrigeren, maar uiteraard niet meewerken aan het laten verdwijnen van bewijsmateriaal voor fraude. Dit zou juridisch neerkomen op medeplichtigheid aan een economisch delict. Mocht een veehouder zich bij CRV melden om verdachte dierbewegingen te corrigeren, dan wordt dit voorgelegd aan een speciale commissie waarin specialisten zitten van CRV. Komt deze commissie er niet uit, dan kan via een directiebesluit de beslissing vallen om de gevraagde wijzigingen niet door te voeren en/of geen informatie te verstrekken aan de melkveehouder.

'Dit is een rol die CRV niet eerder heeft gehad, maar nu wel moet nemen', aldus Roald van Noort, CEO van CRV. Van Noort benadrukt dat de handelingen van CRV niet gedeeld worden met de RVO. 'We zullen dit vanuit de Wet bescherming persoonsgegevens ook niet rapporteren aan wie dan ook. Alleen als de NVWA opnieuw

◀ In de vleeskalverhouderij is bekend dat er creatief omgegaan wordt met het I&R-systeem

data van CRV vordert, kan het zijn dat er gegevens overlegd moeten worden aan de overheid.'

Excuses geëist van de minister

De bedrijven die geblokkeerd zijn, laten zich grofweg in vier groepen verdelen: bedrijven met fouten in de registratie met doodgeboren kalveren, bedrijven met misregistratie bij de import van dieren, bedrijven waar menselijke fouten in de registratie de oorzaak zijn en een groep van bewuste fraudeurs.

Hoe groot elk van deze groepen is, is niet bekend. Wat wel duidelijk is, is dat een enkele fout in de administratie al een reden kan zijn voor een bedrijfsblokkade.

Standorganisatie LTO stelde in eerste instantie dat er geen ruimte is voor fraudeurs binnen de sector, maar viel later, samen met NMV en het NAJK, de minister hard aan door het blokkeren van 2100 rundveehouders 'buitenproportioneel' te noemen. Er worden zelfs excuses geëist. De minister had in hun ogen de sector moeten betrekken bij het interpreteren van de informatie van de verschillende administratiesystemen waarmee de zogenoemde crosschecks hebben plaatsgevonden.

Dierregistratie erg complex

Dat neemt niet weg dat er een beeld is ontstaan dat het I&R-systeem de nodige onvolkomenheden kent. Het ministerie van LNV is verantwoordelijk voor het I&R-systeem. De minister meldde in haar eerste Kamerbrief over de I&R-fraude al dat ze samen met de sector voorstellen wil doen om het systeem te verbeteren.

Een goede zaak, zo vindt ook Peter Broeckx van CRV die merkt dat er afgelopen tijd de nodige misverstanden waren over de rol van CRV. 'CRV is niet de beheerder van het I&R-systeem, dat is de overheid. CRV verzamelt registratiemeldingen en stuurt deze door naar het I&R-systeem. Er zijn daarnaast diverse andere partijen die data leveren aan I&R.' In het schema op de volgende pagina's is de complexiteit van de datastromen in beeld gebracht.

'De RVO is verantwoordelijk voor het functioneren van het I&R-systeem en houdt daarmee vanuit veterinair oogpunt zicht op dierstromen. Het is de vraag of je een dergelijk systeem zou moeten willen inzetten bij mestwetgeving, zoals vorig jaar gebeurde bij het fosfaatreductieplan. Het systeem is daarvoor domweg niet gemaakt', aldus Broeckx.

Het hoge percentage tweelinggeboorten in het I&R-systeem bracht de fraude bij het fosfaatreductieplan aan het rollen. Toch is in de vleeskalverhouderij al langer bekend dat er creatief omgegaan wordt met het I&R-systeem. Een onderzoek door het vakblad De Kalverhouder in 2015 wees al uit dat kalveren vooral op dinsdag en op woensdag worden aangemeld. Een recente herhaling van het onderzoek over het jaar 2017 toonde nauwelijks andere cijfers. Het vermoeden is dat veehouders juist op deze dagen geboortes melden, omdat dat gunstig is voor het aflevermoment.

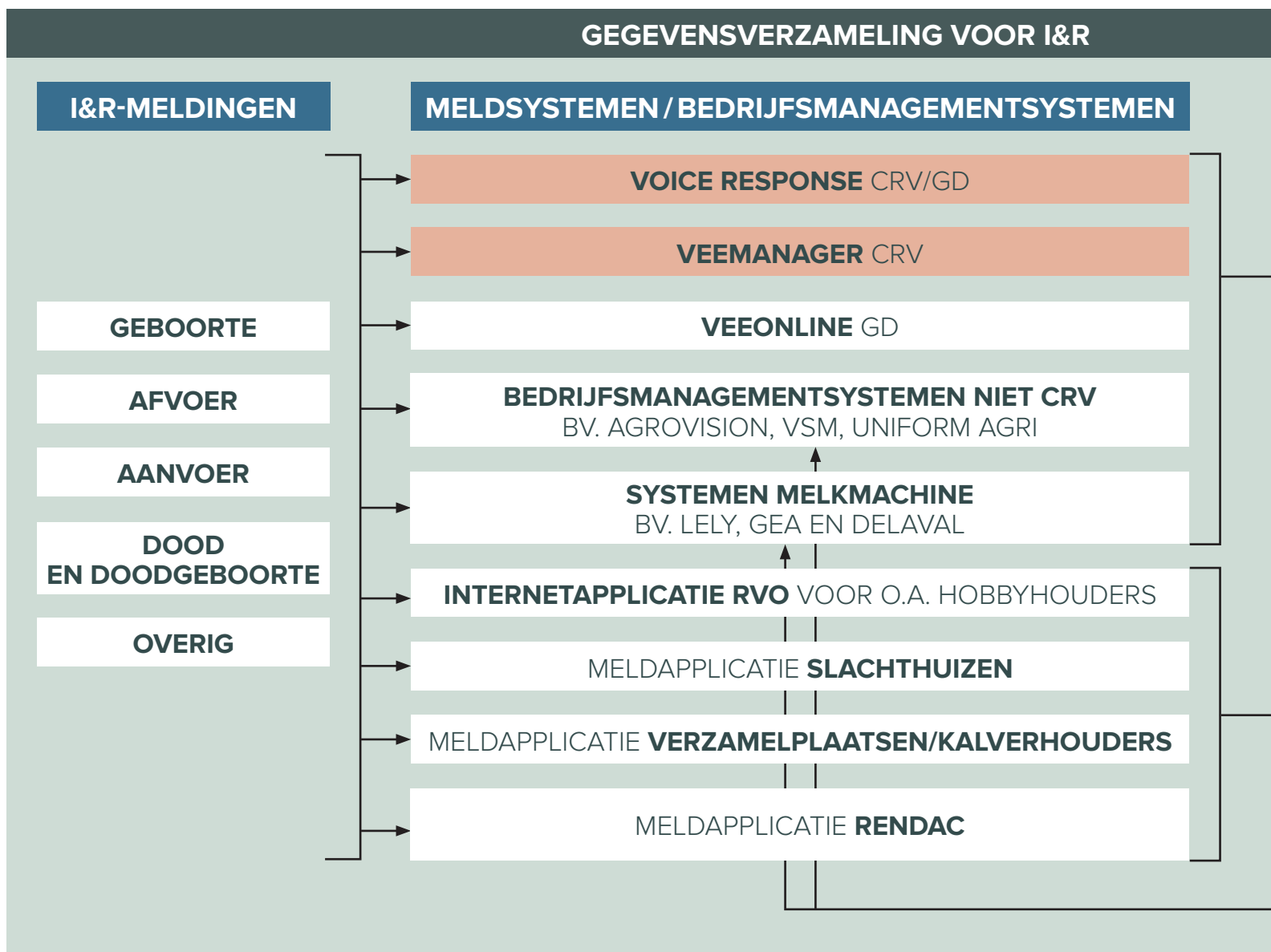
Misregistratie van het geslacht

Kalveren bestemd voor de kalverhouderij moeten minimaal veertien dagen oud zijn voor ze van het erf af mogen. De I&R-regelgeving geeft ruimte om met dit aantal dagen creatief om te gaan; veehouders moeten binnen drie werkdagen een geboorte melden. Daarmee is er zelfs een speelruimte van vijf dagen als er een weekend

wordt meegerekend. Zaterdag en zondag zijn immers geen werkdagen.

Nog zo'n vermoeden is dat veehouders kalveren aanmelden voordat ze geboren worden en het geslacht in het I&R-systeem gokken. Kalveren kunnen zo nog eerder dan de verplichte leeftijd van veertien dagen worden afgeleverd. Aanleiding voor dit vermoeden is dat in de vleeskalverhouderij binnen sommige koppels bij tien procent van de kalveren het geslacht niet klopt met de registratie. Het blijft bij vermoedens, omdat met de beschikbare cijfers de conclusies niet hard te maken zijn. Feit is wel dat vleeskalverbedrijven met dierblokkades te maken hebben, omdat de afstamming van dieren mogelijk onjuist is. Melkveehouders zijn zich er vaak niet van bewust dat hun handelen gevolgen heeft voor volgende schakels in de keten. Daarmee legt de I&R-fraude de gevoeligheden van het I&R-systeem bloot. Het geeft aan dat het de hoogste tijd is om het I&R-systeem goed tegen het licht te houden en te verbeteren. |

Schematische weergave **uitwisseling I&R- en diergegevens**

Niet verplichte registratie dikwijls oorzaak van blokkades

De gegevensverzameling rond I&R van melkvee lijkt complex, zoals onderstaande schematische weergave laat zien. Binnen de gehele stroom is er een duidelijke scheiding: de door de overheid verplichte gegevensverzameling voor I&R-doeleinden en de vrijwillige gegevensverzameling voor veeverbetering. Het uitgangspunt achter en het voordeel van het totale systeem is dat met bijvoorbeeld een geboortemelding zowel voldaan wordt aan de verplichte I&R-registratie als ook gegevens worden meegegeven ten behoeve van de stamboekregistratie.

De extra gegevens, zoals naamgeving en geboorteverloop, verzameld voor stamboekregistratie en veeverbeteringsdoeleinden, komen niet in het I&R-systeem van de over-

heid terecht. Binnen het I&R-onderzoek in de meerlingfraudezaak zijn, na een vordering door de overheid, de data voor veeverbetering echter gebruikt voor zogenaamde crosschecks. Hierbij zijn de gegevens uit het I&R-systeem en data voor veeverbetering zoals mpr met elkaar vergeleken om fraudeurs te achterhalen. Een bijeffect is dat data die niet verplicht zijn om te registreren voor I&R, bijvoorbeeld een kalfdatum, aanleiding zijn geworden voor het vaststellen van misregistraties door de NVWA. Hierbij werd bijvoorbeeld een melkgift via mpr-registratie geconstateerd, terwijl in het I&R-systeem geen kalfdatum stond geregistreerd. Dat kan zijn door het per ongeluk omwisselen van twee dieren tijdens mpr. Of door een dier dat

binnen zeven maanden dracht verworpen heeft en is aangemolken. Ook zorgde het niet hoeven registreren van kalldata van importdieren voor een ontbrekende kalfdatum in de crosschecks. Het gevolg was dikwijls een bedrijfsblokkade.

Daarnaast blijkt ook dat het rondom het melden van doodgeboorten niet altijd goed gaat. Die meldingen verlopen via de aan I&R gekoppelde applicatie van Rendac. Via het voice-response-systeem van Rendac is het echter mogelijk om doodgeboorte te melden zonder de wettelijk verplichte opgave van de moeder. Hierdoor is er ook ruis in de gegevensverzameling ontstaan, met soms voor veehouders heel vervelende gevolgen.

